

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	C2 Політологія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Політологія»
Курс, семестр	1 курс, 1-2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,5; загальна кількість годин – 135, із яких: лекцій – 6 год., семінарських занять – 6 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра політології, історії і філософії
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: Таміла ЛАХАЧ, кандидат історичних наук, доцент кафедри політології, історії і філософії Контакти: ауд. 454 (навчальний корпус № 4), тел.: +380953370820 e-mail: tamara.lakhach@pdau.edu.ua сторінка викладача https://www.pdau.edu.ua/people/lahach-tamara-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Відсутні
Компетентності	<i>Загальні компетентності:</i> ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. <i>Спеціальні (фахові, предметні):</i> СК02. Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти
Програмні результати навчання / Результати навчання	ПР10. Знати принципи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукове, методичне та нормативне забезпечення. ПР11. Володіти сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Під час вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» у здобувачів вищої освіти формується ряд соціальних навичок (soft skills), зокрема: комунікабельність; уміння встановлювати контакти й будувати стосунки зі своїм оточенням, уміння працювати в команді й домовлятися та відстоювати свої погляди, критично мислити та переконувати, толерантно ставитися до співрозмовника з іншими життєвими пріоритетами чи поглядами; уміння планувати, управляти часом, самостійно приймати рішення тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка професійно-компетентних, гуманістично зорієнтованих фахівців з високим рівнем психологічної та педагогічної грамотності, як важливої складової їхньої професійної діяльності для організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання й виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) в умовах вищої школи.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.
Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.
Тема 4. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.
Тема 5. Здобувач вищої освіти як суб'єкт освітнього процесу. Студентоцентроване навчання.
Тема 6. Соціально-психологічна структура академічної групи.
Тема 7. Педагогічне спілкування, його структура і функції.
Тема 8. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.
Тема 9. Інноваційна психолого-педагогічна діяльність у вищій школі.
Тема 10. Психолого-педагогічні основи організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
Тема 11. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.
Тема 12. Виховання особистості здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні методи (лекція);
 - наочні методи (ілюстрування);
 - практичні методи (вправи, робота з навчально-методичною літературою).
- Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти);
 - методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; заохочення і покарання; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження).
- Інноваційні та інтерактивні методи навчання:
 - інтерактивні методи (дискусії, проєктування професійних ситуацій, кейс-метод, «Мозковий штурм»);
 - комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).
- Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - методи усного контролю (опитування);
 - методи письмового контролю (самостійні роботи, тестування, есе);
 - методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведено у Додатку до силабусу.
--	---------------------------------

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо виконання та перескладання термінів	Виконання завдань на семінарських заняттях виконуються під час проведення занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.
--	--

- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо використання інструментів штучного інтелекту	Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволено виключно як допоміжного інструменту на етапі підготовки (брейнштормінг, пошук джерел, генерація ідей, створення презентацій, структурування м Здобувачі вищої освіти повинні критично оцінювати інформацію, отриману за допомогою ШІ, та перевіряти її з інших надійних джерел. Забороняється подавати роботи, повністю або значною мірою створені ШІ, як власні, без належного посилання та зазначення використання ШІ. Під час фінального оцінювання або захисту робіт викладач може поставити додаткові запитання щодо логіки та змісту роботи, щоб переконатися в особистому розумінні матеріалу здобувачами вищої освіти. Текст або візуальний контент, повністю згенеровані ШІ та видані за власні, розцінюються як порушення академічної доброчесності згідно Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету, розміщених на сторінці ЛОКАЛЬНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ: https://www.pdau.edu.ua/content/lokalni-normativno-pravovi-akty
- щодо відвідування занять	Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті, дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ, зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної п р и ч Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи».
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо.

	Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: https:// www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita
- щодо оскарження результатів оцінювання	Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/22840/polozhennyyaproocinyuvannyarezultativnavchannya2026.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Марцева Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи. Житомир : Житомирський державний університет, 2023. 250 с.
2. Москалець В. П. Загальна психологія : підручн. Київ : Вид-во «Кондор», 2025. 544 с.
3. Павелків Р. В. Загальна психологія : підручн. Київ : Вид-во «Кондор», 2024. 576 с.
4. Сисоєва С. О. Педагогіка вищої школи : навч. посібн. Київ : Академія, 2022. 280 с.
5. Савчин М. Загальна психологія : підручн. Київ : ВЦ «Академія», 2025. 352 с.

Допоміжні

1. Бочелюк В. Й., Нечипоренко В. В., Позднякова О. Л., Завацька Н. Є., Завацький Ю. А., Завацький В. Ю., Жигаренко І. Є. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ : Вид-во КНТ, 2024. 384 с.
2. Костенко Д. В., Токуєва Н. В., Гречановська О. В., Вереш М. Т., Кланічка Ю. В. Впровадження віртуального інформаційного середовища у освітній процес. *Наукові інновації та передові технології. Сер. Управління та адміністрування, Право, Економіка, Психологія, Педагогіка*. 2023. Вип. № 6 (20). С. 462–472.
3. Крижановська Т. І., Крусь О. П., Савченко Н. С., Рудакова О. В., Токуєва Н. В. Порівняння дистанційних форм навчання у закладах вищої освіти України під час КОВІД-19 та воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології. Сер. Управління та адміністрування, Право, Економіка, Психологія, Педагогіка*. 2023. Вип. № 11(25). С. 528–538.
4. Яшук О.М., Сікорака Л.А., Жукова Г.В., Лахач Т.О., Тронь Т.В. Змішане навчання в епоху цифрової трансформації. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 1 (29). С. 591 – 604.
- Лівшун О., Болотникова Т., Токуєва Н., Опольська М., Хлестова С. Філософія освіти: проблеми самовизначення. *Вісник освіти та науки. Сер. Філологія, Педагогіка, Соціологія, Культура і мистецтво, Історія та археологія*. 2023. № 11 (17). 2023. С. 833–846.
5. Токуєва Н. В. М. Андрієвський – відомий український педагог-новатор, громадський діяч і науковець (до 100-річчя з дня народження). *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 3 (204). С. 5–13.
6. Suhrun V., Volovenko I., Radionova T., Muratova O., Lakhach T., Melnikova-Kurhanova O. Gender Stereotypes in Ukrainian Mass Media and Media Educational Tools to Contain Them. *Postmodern Openings*. Vol. 13 No. 1 (2022). – S. 372 – 387.

Інформаційні ресурси

1. Електронні книги з психології та взаємовідносин. URL : <https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/psihologija-i-vzaimootnosheniya.html>
2. Сайт журналу «Психологічний журнал». URL : <http://psyj.udpu.edu.ua/about>
3. Сайт фахового журналу «Психологічний часопис». URL : <http://psychology-naes-ua.institute/read/1620/>
4. Психологія. Особистість. Журнал. URL : <http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/>
5. Лабораторія психології малих груп та міжгрупових відносин. URL : <http://gorn.kiev.ua/group/text11.html>
6. Сучасний тлумачний психологічний словник. URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf

7. Електронна бібліотека ПДАУ. URL : <https://lib.pdau.edu.ua/>
8. Електронний репозитарій ПДАУ. URL : <https://dspace.pdau.edu.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри політології, історії і філософії.
Протокол від 01.09.2026 р. № 2

Додаток до силабусу
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
 НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання семінарських завдань	Виконання тестових завдань	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.			31	20	2	2
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	5	5			2	12
Тема 3. Зміст вищої освіти в Україні: методичне та нормативно-правове забезпечення.					2	2
Тема 4. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.					2	2
Тема 5. Здобувач вищої освіти як суб'єкт освітнього процесу. Студентоцентроване навчання.	5	5			2	12
Тема 6. Соціально-психологічна структура академічної групи.					2	2
Тема 7. Педагогічне спілкування, його структура та функції.					2	2
Тема 8. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.					2	2
Тема 9. Інноваційна психолого-педагогічна діяльність у вищій школі.					2	2
Тема 10. Психолого-педагогічні основи організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.					2	2
Тема 11. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.					2	2
Тема 12. Виховання особистості здобувача вищої освіти як майбутнього фахівця.	5				2	38
Індивідуальне завдання: контрольна робота				20		20
Разом	15	10	31	20	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях
(заочна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє глибокі знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; володіє сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти, активно бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. Загалом продемонстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
4	Здобувач вищої освіти викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; достатньою мірою володіє сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти, здебільшого бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. Загалом продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
3	Здобувач вищої освіти демонструє прогалини у знаннях частини навчального матеріалу, допускає незначні помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; володіє сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти, іноді допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Загалом продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
2	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; не завжди успішно демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; не достатньо володіє сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти, допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Загалом продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
1	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє мінімальний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; не демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного та нормативного забезпечення; не володіє сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти, допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Загалом продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; відповідь відсутня, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
---	---

Шкала та критерії оцінювання виконання семінарських завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти отримує у випадку вірного виконання практичних завдань у повному обсязі, що свідчить про високий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
3-4	Здобувач вищої освіти отримує у випадку виконання практичних завдань у повному обсязі з нечисленними помилками чи неточностями, що свідчить про середній рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
1-2	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання часткового виконання практичних завдань з наявними помилками, що свідчить про низький рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних вправ, що свідчить про відсутність знань з окремих тем навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» й не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестових завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-31	Здобувач вищої освіти демонструє знання принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти (31 теоретичних питань за всіма темами навчальної дисципліни; 1 бал – за кожен правильну відповідь).

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти отримує у випадку вірного виконання завдань у повному обсязі, що свідчить про високий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
1	Здобувач вищої освіти отримує у випадку надання часткового виконання завдань з наявними помилками, що свідчить про невисокий рівень знань принципів організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, методичного й нормативного забезпечення та володіння сучасними технологіями викладання суспільно-політичних дисциплін у закладах вищої освіти.
0	Здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності виконаних завдань, що свідчить про відсутність знань з окремих тем навчальної дисципліни «Педагогіка

	та психологія вищої школи» й не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
--	--

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи
(заочна форма здобуття освіти)

Кількість балів	Критерії оцінювання
20 балів	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, оптимально й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності.
15-19 бали	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.
10-14 бали	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача, має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 помилки.
5-9 бали	Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності та допускає 5-6 помилок.
1-4 бал	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення, виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня, допускає грубі помилки.
0 балів	Студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.